

I Västra Götalandsregionen erbjuds nu vaccination mot Covid -19 till personer som under året fyller minst 16 men inte fyllt 18 som alltså inte är myndiga.

I regel bedöms barn i denna åldersgrupp ha uppnått tillräcklig mognad för att själva fatta beslut om egen vaccination.

Av praktiska skäl bör samtyckesblankett undertecknad av båda vårdnadshavare¹ medföras för att underlätta vaccinationsprocessen.

I de fall samtyckesblankett saknas behöver vaccinatör göra en individuell bedömning om personen är mogen att själv ta detta beslut.

Mognadsbedömning ska göras i fall nedan:

1. Personen fyller minst 16 år under året men är inte fyllda 18 år
2. Personen kommer till mottagningen utan samtyckesblankett undertecknad av båda vårdnadshavare²
3. Personen har godkänd legitimation.

Vid bedömningen beaktas:

- Kan personen följa de direktiv som mottagningen har vid besöket, till exempel att bära munskydd?
- Uppger personen namn och personnummer?
- Är hälsodeklaration ifylld? Där ska framgå om allergier eller andra omständigheter som har betydelse.
- Uttrycker personen en egen önskan att vaccineras?
- Förstår personen hur hen ska agera vid biverkningar efter vaccination?
- Förstår personen att dos 2 ska tas i rätt tid?

JA

Vaccinatören bedömer att personen förstår och kan medverka, dvs har en normal mognad för åldern och en önskan att vaccineras. Vaccination kan ges utan samtycke av vårdnadshavare.

NEJ

Vaccinatören bedömer att personen inte förstår punkterna ovan. Vaccination ges ej. Ny tid bokas, med skriftligt samtycke från båda vårdnadshavarna.

I journalen noteras om samtycke från vårdnadshavare finns alternativt mognadsbedömning gjorts.

¹ Eller i förekommande fall en vårdnadshavare, om barnet endast har en vårdnadshavare.

² Eller i förekommande fall en vårdnadshavare, om barnet endast har en vårdnadshavare.

Information om vaccination till ungdomar som under året fyller minst 16 men inte fyllt 18 år (födda 2005 och tidigare)

Folkhälsomyndigheten har beslutat att ungdomar födda 2005 och tidigare ska erbjudas vaccination mot covid-19 i Sverige.

Det finns flera perspektiv som behöver beaktas då målet med vaccinationerna är en så hög täckningsgrad som möjligt i alla delar av befolkningen som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccination, samtidigt som vaccinationerna måste kunna genomföras på ett patientsäkert och effektivt sätt.

Barnets rättsliga ställning inom hälso- och sjukvården ger ökande grad av självbestämmande med ökad ålder och mognad. Det finns inte helt entydiga åldersgränser. Med barn avses personer under 18 år. När ett barn söker hälso- och sjukvård möter grundprincipen om vårdnadshavarnas ansvar för sina barn det regelverk som gäller för hälso- och sjukvården. Inom hälso- och sjukvården ska vård ges med patientens samtycke och bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.

Enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken är det vårdnadshavarna som ska samtycka. I takt med barnets stigande ålder och utveckling ska emellertid allt större hänsyn tas till barnets synpunkter och önskemål.

Av 4 kap. 3 § patientlagen (2014:821) och barnkonventionen framgår att barnets inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Om barnet är tillräckligt moget för att själv samtycka till vård och behandling behövs inte vårdnadshavarnas samtycke.

När det handlar om barns möjlighet att samtycka till åtgärder inom hälso- och sjukvård måste det alltså göras en individuell bedömning i vare enskilt fall.

Detta innebär att vaccinationen mot covid-19 som sker utan vårdnadshavares skriftliga samtycke kräver en individuell bedömning av om barnet uppnått en sådan mognad att hen själv kan samtycka till åtgärden. Bedömningen görs innan eller i samband med att vaccination ordineras.

Vårdnadshavarnas och/eller barnets samtycke dokumenteras i patientjournalen. Saknas giltigt samtycke från vårdnadshavare och barnet bedöms sakna tillräcklig mognad kan vaccinationen inte genomföras trots bokad tid och barnet bör erbjudas en ny tid.

Har barnet bedömts som tillräckligt mogen att själv besluta sig för att genomföra vaccinationen ska barnets vilja gälla även om det inte finns ett samtycke från vårdnadshavaren eller om vårdnadshavare aktivt motsätter sig vaccination.